

Z delom povezane zdravstvene težave žensk, poklicni rak, rehabilitacija – EU-OSHA vidik spolov
Konferenca: Varnost in zdravje pri delu v kontekstu enakih možnosti, Brdo, Slovenija, 14. 10. 2019

Elke Schneider, višja projektna menedžerka, enota za preprečevanje in raziskave
Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu

Vse pravice so pridržane. Gradiva ni dovoljeno razmnoževati in razpošiljati v kakršnikoli obliki brez predhodnega pisnega dovoljenja avtorja in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Citiranje je v skladu z Zakonom o avtorskih in sorodnih pravicah dovoljeno z navedbo podatkov o viru.

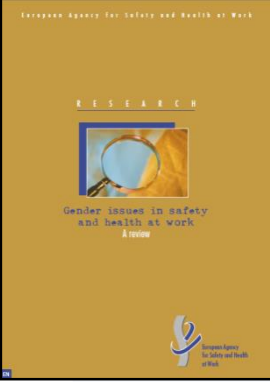

Predstavitev Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA)

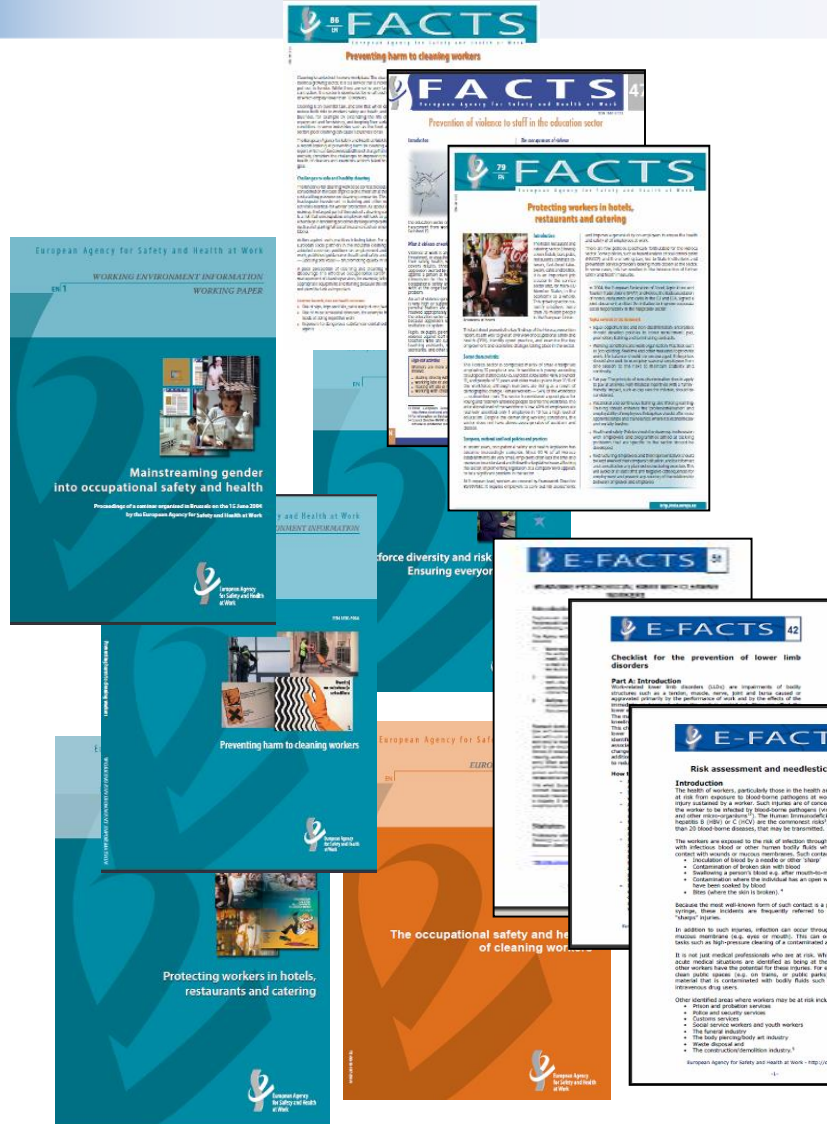
- leta 1994 jo je ustanovila Evropska unija, njen sedež je v Bilbao, v Španiji
- **spodbuja kulturo preprečevanja tveganj**
  - zbira, analizira in razširja informacije
- **delo agencije ne vključuje**
  - pisanja zakonodaje
  - opravljanja inšpekcijskih pregledov delovnih mest
  - uveljavljanja zakonodaje
- **kako agencija dela**
  - daje zanesljive in ustrezne informacije
  - uporablja uporabnikom prijazna orodja
  - izmenjuje dobre prakse
  - mrežno se povezuje z organizacijami po Evropi

Število osebja: +/- 64
proračun: ~15 m EUR,
**pri čemer je ~ 8 m
EUR operativnega
proračuna**

Agencije EU-OSHA se v svojih raziskavah osredotoča na enakost spolov

- opravlja posebne raziskave za izdelavo poročil in orodij
- ◊ pregled problematike enakosti spolov iz leta 2003
- ◊ informativni pregled ocen tveganja – spol in raznolikost
- ◊ posodobljeno poročilo o trendih in problematiki iz leta 2014
- ◊ poročilo o orodjih in politikah vključevanja enakosti spolov iz leta 2015

- namenski razdelek na spletu
- informativni pregled v 22 jezikih
- e-dejstva, poročila, sektorji, kjer prevladujejo ženske, tveganja/zdravstvene težave žensk
- vključeno v vse naše dejavnosti (statistika, raziskave, orodja, dobre prakse, sektorji in poklici, raziskave o ranljivih skupinah)
- vključeno v naše kampanje

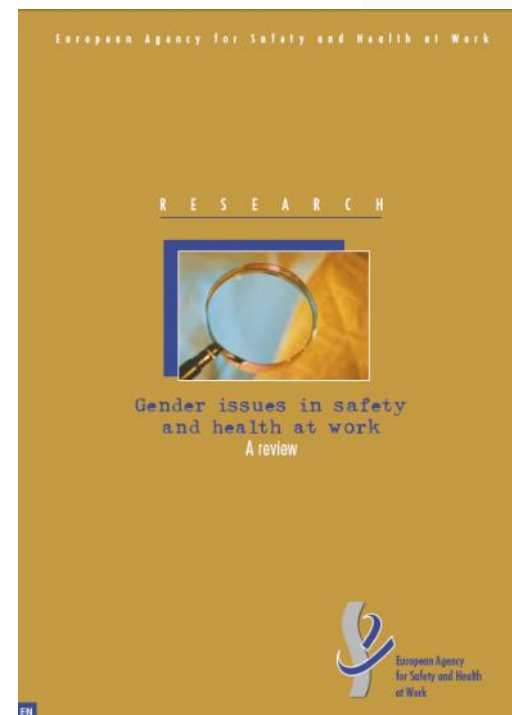
http://osha.europa.eu/en/priority_groups/gender

<http://osha.europa.eu/en/publications/publications-overview?Subject:list=gender> <http://osha.europa.eu>

Vprašanja enakosti spolov pri varnosti in zdravju pri delu – poročilo EU-OSHA iz leta 2003

nekatera priporočila

- vključitev spolov v zbirko podatkov:
  - predpostavke, da je poklicni rak pogostejši pri moških, zato so ženske izključene iz študije;
  - vključitev podatkov o poklicih v registrih umrlih/raka;
  - pomanjkanje ustreznih registrov o boleznih; težave pri sledenju žensk v daljšem časovnem obdobju;
  - sprememba pri izpostavljenosti žensk rakotvornim snovem na delovnem mestu; vpliv tehnoloških sprememb
- zagotovitev uravnotežene zastopanosti spolov v raziskovalnih programih in odpravljanje pomanjkljivosti v raziskavah
- presoja vplivov spola na politike, spremembe v svetu dela itd.
- pri ocenah tveganja se je treba izogibati predpostavkam in pogledati, katera dela ženske dejansko opravljajo, vključiti je treba delavke
- preučitev in izmenjava dobrih praks

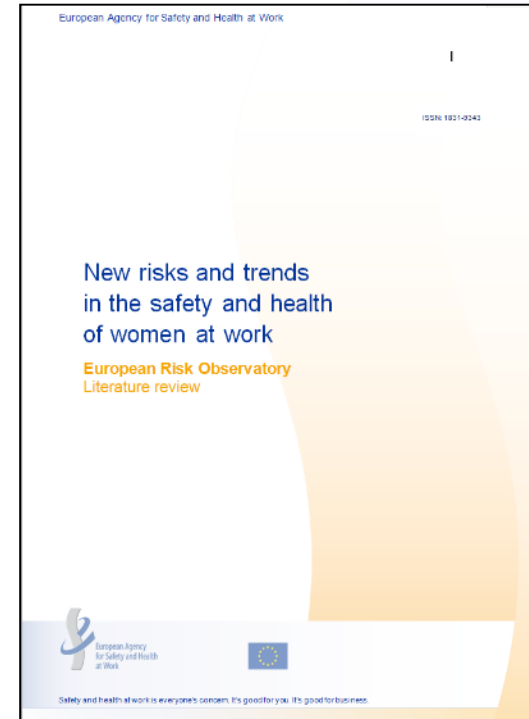
<http://osha.europa.eu/de/publications/reports/209>

Available in: [Deutsch] [English] [Español] [Français] [Italiano] [Polski]

<http://osha.europa.eu>

Ženske na delovnem mestu – posodobljena raziskava, objavljena leta 2013

- tveganja, izpostavljenost in zdravstvene težave
- posebna dela, pri katerih so ženske lahko izpostavljene tveganjem (prah iz usnja, berilij v zobozdravstvu, kremen itd.)
- vprašanja, ki so nezadostno obravnavana v drugih študijah
  - kombinirana izpostavljenost
  - nepredvidljiva izpostavljenost pri nekaterih poklicih, npr. izpostavljenost čistilk
  - starostni vidik, saj ženske različnih starosti delajo v različnih poklicih
  - dostop do rehabilitacije in invalidska vprašanja z vidika enakosti spolov pri varnosti in zdravju pri delu; zagotovitev dostopa ženskam vseh starosti
- izpostavljenost biološkim in kemičnim dejavnikom
- delo v storitvenih dejavnostih
- delo v prostorih strank
- pomanjkanje informacij in usposabljanja
- nizka kontrola, avtonomija in podpora

<https://osha.europa.eu/en/publications/reports/new-risks-and-trends-in-the-safety-and-health-of-women-at-work/view>

So ženska dela lahka dela?

Pri sekundarni analizi raziskave o nemških delavkah in delavcih je bilo ugotovljeno, da **so zdravstvene delavke in zdravstveni delavci bolj obremenjeni kakor delavke in delavci v gradbeništvu**

- dva od treh nosita težka bremena (v primerjavi z enim od dveh pri gradbenih delavkah in delavcih)
  - 93,8% delo opravlja stoje
  - 36% mora delati v neugodnem položaju (v klečečem, sklonjenem, čepečem položaju itd.)
  - 71% mora delati več kot eno delo hkrati
  - več kakor 3/4 (76%) dela v izmenah
  - več kakor polovica jih opravlja nočno delo (51%)
  - skoraj vsi delajo ob sobotah, nedeljah in praznikih (94%)
-
- 57% moških in 64% žensk ima bolečine v hrbtu
  - 66% moških in 54% žensk ima bolečine v vratu in ramenih
  - 37% žensk ima bolečine v nogah
  - > 40% trpi zaradi velike čustvene obremenjenosti (v primerjavi z 11-odstotnim povprečjem)
  - več kot eden od štirih ima občutek, da ne bo več zmožel (27 v primerjavi s 16,6%)
  - dvakrat več zdravstvenih delavk in delavcev od povprečja ima težave s spanjem (37% v primerjavi z 19%)

(Nemčija, raziskava BAuA, objavljena
novembra 2007)

<http://osha.europa.eu>

- **podcenjena izpostavljenost in nizka ozaveščenost**
- **moški in ženske delajo v različnih sektorjih, znotraj enega sektorja pa opravljajo različna dela**
- **oceno tveganja za izpostavljenost nevarnim snovem je treba osredotočiti na ženske**
- **raziskave o poklicnih boleznih so narejene za delovna mesta v moških panogah**
- **oblikovati je treba osebno zaščitno opremo za ženske**
- **opredeliti je treba kombinirano izpostavljenost, ki je značilna za ženska delovna mesta**
- **za glavne sektorje niso na voljo podatki o nezgodah**, to vključuje na primer poškodbe z injekcijskimi iglami, ki lahko povzročijo resne bolezni
- **kako zagotoviti varnost in zdravje pri delu za delavke, ki imajo več zaposlitev (npr. čiščenje, oskrba na domu) in pri neformalnih oblikah dela**
- **dostop do rehabilitacije, prilagojene ženskih zaposlitvam in širši pogoji**

Kombinirana tveganja – pomembno vprašanje za ženske na delovnem mestu

Dejavniki tveganja, pogoji	Rezultati
<ul style="list-style-type: none"> • izpostavljenost biološkim in kemičnim dejavnikom • delo v storitvenih dejavnostih • delo v prostorih strank • zaposlitve, ki jih zakonodaja o varnosti in zdravju pri delu ne pokriva • večstranske vloge • pomanjkanje informacij in usposabljanja • nizka kontrola, avtonomija in podpora • dolgotrajen sedeči in stoječi položaj • statična drža • enolično in ponavljajoče se delo • stalno premikanje bremen in ljudi • stiki s strankami in bolniki	<ul style="list-style-type: none"> • infekcijske bolezni • bolezni kože, astma • stres in duševne zdravstvene težave • različne nezgode: zdrsi, spotiki in padci, nezgode, povezane z nasiljem, poškodbe z injekcijskimi iglami, ureznine in zvini • utrujenost in kognitivne motnje • kostno-mišična obolenja

Nezgode pri delu – razlike med spoloma

- vzroki in okoliščine se razlikujejo glede na zaposlitev v različnih sektorjih in poklicih
  - zdrsi, spotiki in padci
  - nezgode zaradi nasilja
- znaki, da so nekatere vrste nezgod pogostejše pri ženskah, ki delajo v periodičnih izmenah, na primer v zdravstvu – vpliv življenjskih razmer?
- število nezgod v nekaterih sektorjih, kjer prevladujejo ženske, se v nekaterih državah povečuje (gostinski sektor – mlada delovna sila!)
- nekateri sektorji, kjer prevladujejo ženske (izobraževanje, zdravstvo, javne službe) niso v zadostni meri obravnavani
- neformalne oblike dela in malo delo – nezgode niso ocenjene/evidentirane

Učinki gibanja zaposlovanja na varnost in zdravje pri delu

Gibanje zaposlovanja

- ženske vse bolj opravljajo **delo s skrajšanim delovnim časom in občasno delo**, zlasti v trgovskem sektorju in v sektorju storitev za potrošnike; vplivi na njihove plače in možnosti napredovanja
- **neformalne zaposlitve** in zaposlitve **pri oskrbi na domu in čiščenju** naraščajo, zlasti za priseljenke
- naraščanje **malega dela**, ki ga delovna zakonodaja ne pokriva
- ženske še naprej **sledijo moškim pri napredovanju na poklicni poti in višini plačila** ter pri pridobivanju višjega statusa

Posledice za varnost in zdravje pri delu

- stres in podobne zdravstvene težave, **utrujenost** in kognitivne zdravstvene težave
- **poškodbe zaradi ponavljajočih se gibov**, ki jih povzročajo ponavljajoče se in enolično delo
- **nizka stopnja kontrole nad delom in avtonomije**, občutek pomanjkanja samospoštovanja, nizka motiviranost in nezadovoljstvo žensk na delovnem mestu
- **za varnost in zdravje pri delu** žensk, ki delajo **v prostorih svojih strank**, je težko poskrbeti; kako uveljaviti, kako oceniti tveganja, kako zagotoviti delovno-pravno varstvo
- **slabši dostop do usposabljanja, posvetovanja** (o varnosti in zdravja pri delu), manj zastopnosti pri odločanju, ki bi lahko vplivalo na njihove delovne pogoje

Učinki življenjskih razmer na varnost in zdravje pri delu

Življenjske razmere

- **ženske porabijo več časa za neplačane dejavnosti:** za skrb za otroke, skrb za sorodnike, ki so potrebni pomoči, za gospodinjska opravila
- **ženske pogosto usklajujejo različne vloge** – so matere, partnerice in oskrbnice, prav tako opravljajo plačano delo in skrbijo za gospodinjstvo
- **razlike v plačah** med ženskami in moškimi še vedno obstajajo; **ženske so nadpovprečno zastopane** pri nižjem dohodku, nižjem statusu zaposlitve (pogosto delajo s krajšim delovnim časom) in obstaja večja verjetnost, da živijo v revščini
- **revščina**, predvsem delo doma v gospodinjstvu in zaskrbljenost glede osebne varnosti lahko povzročijo, da se ženske še posebej izolirajo.

Učinki na varnost in zdravje pri delu

- **pretirana skrb lahko vpliva na čustveno zdravje, fizično zdravje, družabne dejavnosti in finančno stanje**
- **stres** – zlasti, kadar zaposlitev vključuje izmensko delo, nereden delovni čas, sobotno/nedeljsko delo in večerno delo
- **utrujenost** in kognitivne težave
- **nezgode**, povezane z utrujenostjo in slabimi delovnimi pogoji
- **kostno-mišična** obolenja
- **raznovrstni dejavniki tveganja;** ni vedno preprosto razlikovati med tveganji, povezanimi z delom
- **sprejemanje prekarnih in slabših delovnih pogojev**

Učinki ločevanja na sektorje na varnost in zdravje pri delu

Gibanje zaposlovanja

- ženske še vedno delajo **zlasti v storitvenih dejavnostih**, medtem ko moški delajo predvsem v gradbeništvu, javnih službah, prometu in proizvodnji
- **povečanje delovne aktivnosti je največje** pri ženskah starih od **55 do 64 let**
- **starejše ženske** so pogosteje zaposlene na področju izobraževanja, v zdravstvu, socialnem delu in v javni upravi
- zaposlovanje v **proizvodnji se zmanjšuje**
- **ženska delovna sila se v nekaterih sektorjih stara** – npr. v proizvodnji in kmetijstvu
- ženske so **močno zastopane v neformalnih oblikah dela**, pri pomoči na domu in pomoči v gospodinjstvu

Učinki na varnost in zdravje pri delu

- različna tveganja za moške in ženske – **dolgotrajen sedeči in stoječi položaj, statična drža**, značilna za ženske
- več stika s strankami – več **nadlegovanja in nasilja**
- **različna tveganja za različne starostne skupine** – oblikovati bi bilo treba preventivne ukrepe
- stopnje **nezgod pri delu ostajajo** v nekaterih sektorjih **nespremenjene**, niso evidentirane v izobraževalni dejavnosti, zdravstvu in sektorjih z visoko stopnjo neformalnih oblik dela, na primer v kmetijstvu
- **starejše ženske so izpostavljene težkemu delu**
- **slabši dostop do usposabljanja** za starejše ženske, slabši dostop do **posvetovanja**, zastopanosti in do **preventivnih služb** v neformalnem sektorju

Ženske in neformalne oblike dela – značilni sektorji

Sektor	Ranljive skupine Poklici	Tveganja za varnost in zdravje	Posebna problematika
Kmetijstvo	družinski delavci neprijavljeni delavci mladi in otroci	temperatura in podnebne razmere pesticidi tveganja za nezgode, vključno s tistimi, povezanimi z vozili in stroji naporno delo	sezonsko delo nereden delovni čas
Trgovska dejavnost	ulična maloprodaja in tržnice trgovine s spominki ulični prodajalci	temperatura, podnebne razmere ergonomska tveganja	plače "v kuverti"
Proizvodnja	akordno delo na domu izdelava oblačil in čevljev krojenje	tveganja za nezgode pomanjkljiva oprema kemična in biološka tveganja	neredno akordno delo občasno delo
Hoteli in restavracije Priprava in dostava hrane	delavke v kuhinji čistilke nekvalificirane delavke	kostno-mišična obolenja hrup kemična in biološka tveganja opekline in ureznine	sezonsko delo nočno delo nereden delovni čas plače "v kuverti"
Osebne storitve	frizerstvo čiščenje krojenje računovodstvo, obdelava podatkov	biološka in kemična tveganja neprimerna oprema	občasno delo lažna samozaposlitev nizke plače
Dom in skrb za starejše	čiščenje varstvo otrok skrb za starejše	biološka in kemična tveganja kostno-mišična obolenja, dvigovanje težkih tovorov pomanjkanje ergonomске opreme in zaščitnih higienskih ukrepov	nereden delovni čas delo v prostorih strank izolirano delo pomanjkanje pripomočkov duševno breme

Izpostavljenost žensk nevarnim snovem ostaja večinoma neraziskana

Snov	Vir	Okoliščine	Poklic, naloga
topila	<p>čistila goriva zunanji zrak barvila, črnila, lepila in laki kozmetični izdelki smole in lepila droge</p>	<p>čiščenje kemično čiščenje tekstilij tiskanje delo v laboratoriju ravnanje z zdravili izdelava zobozdravstvenih in optičnih pripomočkov</p>	<p>proizvodnja usnjarska industrija tekstilna industrija čistilke in delavke v kemičnih čistilnicah frizerke storitvene delavke na ladjah, vlakih in avtobusih tiskanje laboratorijsko delo, farmacevtke, kemičarke</p>
<p>biološki dejavniki in povzročitelji okužb</p>	<p>živali živilski proizvodi, pokvarljivo blago žuželke in drugi prenašalci bolezni stik s potniki, bolniki, strankami</p>	<p>čiščenje stik z živilskimi izdelki stih z okuženimi strankami in okuženim blagom stik z živalmi ugrizi in piki stik s povzročitelji okužb na potovanjih v tujini</p>	<p>kmetovalke in delavke v kmetijstvu čistilke storitvene delavke in vzdrževalke zdravstveno osebje frizerke gostinske delavke učiteljice in vzgojiteljice prodajalke oskrba na domu</p>

Kampanja EU-OSHA Zdravo delovno okolje 2018/19

Cilji – spodbujanje kulture preprečevanja tveganj nevarnih snovi s poudarkom na posameznih skupinah delavk in delavcev

- krepitev načela zamenjave snovi in hierarhije kontrolnih ukrepov (v Direktivah o varnosti in zdravju pri delu)
- izmenjevanje informacij o novih orodjih in instrumentih
- **ozaveščanje o tveganjih, povezanih z izpostavljenostjo rakotvornim snovem na delu**
- komunikacija po oskrbovalni verigi navzgor in navzdol
- obravnavanje novih tveganj in sprememb pri delu, dejavnostih in delovni sili
- **vprašanja, povezana z ranljivimi skupinami delavk in delavcev, ter vprašanja enakosti spolov**

Zdravo delovno okolje

Ranljive skupine delavk in delavcev in nevarne snovi

ranljive, ker gre za delavke in delavce, ki

- so neizkušeni ali nepoučeni
- so telesno ranljivejši
- pogosto menjajo službe
- delajo v dejavnostih z nizko stopnjo ozaveščenosti o tem vprašanju ali
- zaradi večje ali drugačne fiziološke občutljivosti (npr. pri mladih vajenkah in vajencih ali zaradi razlik med moškimi in ženskami)

▪ ključne točke

- zakonske obveznosti
- nove ali mlade delavke in delavci
- delavke in delavci migranti ali začasne delavke in delavci
- delavke in delavci z zdravstvenimi težavami
- noseče in doječe delavke
- delavke in delavci v storitvenih dejavnostih in vprašanja

➤ dodatne informacije:

- članek na spletni strani OSHwiki: Nevarne snovi in ranljive skupine
- spletne strani EU-OSHA o mladih in ženskah ter varnosti in zdravju pri delu
- Factsheet 43 – Vključevanje vprašanj enakosti spolov v oceno tveganja
- Factsheet 64 – Varstvo mladih na delovnem mestu
- E-fact 66 – Vzdrževalna dela in nevarne snovi
- E-fact 41 – Čistilke in čistilci ter nevarne substance

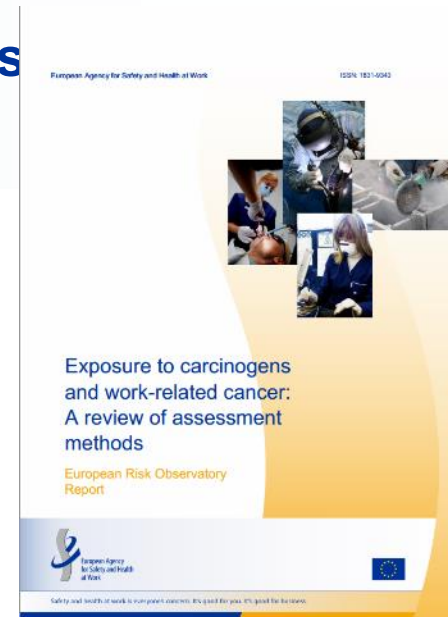
Z delom povezan rak in izpostavljenost rakotvornim s

Ugotovitve EU-OSHA

- podatki/priznane bolezni ne zajemajo storitvenih dejavnosti
- ranljive delavke in delavci izpostavljeni, ampak ugotovljena izpostavljenost je prenizka
- dejavniki organizacije dela so pomembni
- delavke in delavci s krajšim delovnim časom lahko izključeni iz nekaterih raziskav
- različne vrste raka glede na spol
- tabuji glede vrst raka, povezanih s hormoni
- dejavniki življenjskega sloga, na katere vpliva delo
- omejene strategije za vrnitev na delo pri obolelih za rakom
- potreba po rešitvah na delovnem mestu

<https://osha.europa.eu/en/publications/reports/report-soar-work-related-cancer>

<https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/reports/summary-on-cancer/view>

Nacionalne kampanje in smernice

M 340 SICHERHEIT KOMPAKT

- smernice za oceno tveganj in njenega dokumentiranja
- informacije o snoveh
- smernice za posamezne dejavnosti
- smernice za zamenjavo snovi
- tehnični, organizacijski in osebni preprečevalni ukrepi

Pomanjkljivosti v praksi – rehabilitacija in invalidnost

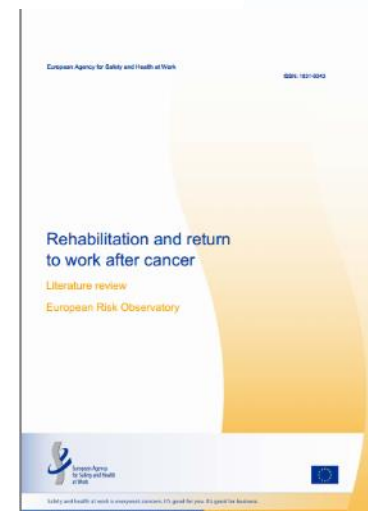
Ugotovitve in priporočila

- invalidne ženske – izpostavljene nevarnosti dvojne ali trojne diskriminacije
- osnovne ali neobstoječe nastanitve za ženske
- rehabilitacijske sheme ne upoštevajo potreb žensk, npr. potreb po otroškem varstvu med rehabilitacijo
- spodbujanje delodajalcev k fleksibilnim in učinkovitim politikam rehabilitacije/vrnitve na delo, ki se osredotočajo na ženske, začasne delavke in delavce ter delavce s krajšim delovnim časom, ki so pogosto ženske, mladi ali migranti
- neprilagojeni pokojninski sistemi in plačilo
primer iz DČ:
  - na Švedskem so bile invalidske pokojnine ugodnejše za moške; ženske niso dobile pokojnine, če so bile sposobne opravljati gospodinjska opravila, ki se enačijo z boljšim počutjem, čeprav se moških ni ocenjevalo po tem merilu
- potrebnih več raziskav pri ženskah v zvezi s poklicno prekvalifikacijo, rehabilitacijo in ponovno vključitvijo v delo
- politike rehabilitacije in vrnitve na delo za naj obravnavajo porazdelitev kostno-mišičnih obolenj pri ženskah in višje stopnje prevalence motenj v duševnem zdravju
- z delom povezane zdravstvene težave žensk, ki imajo za posledico daljšo odsotnost z dela in pomembno vplivajo na ponovno vključevanje v delo

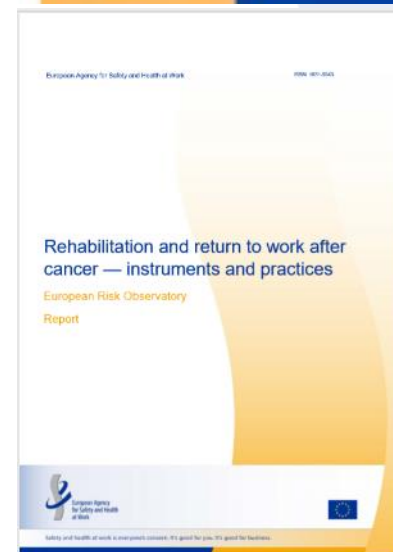
Rehabilitacija in vrnitev na delo po raku

- različni učinki raka in zdravljenja raka na zdravje, vključno z duševnimi, kognitivnimi in telesnimi simptomi; enako pri vseh vrstah raka
- ni poročil o stroških za podjetja, skupni znesek ekonomske izgube za EU zaradi izgubljenih delovnih dni ocenjen na 9,5 milijard EUR leta 2009
- dejavniki, ki vplivajo na vrnitev na delo:
  - dojemanje dela kot vrnitve v običajno življenje ali kot znaka zdravja
  - odvisno od ekonomskih potreb in podpore delavcu
  - vrnitev na delo bolj problematična za samozaposlene in zaposlene v manjših podjetjih
  - odnos in vedenje sodelavk in sodelavcev ter drugih vpletenih
  - brez nezaprošenih prilagoditev na delovnem mestu, vedno se posvetujte z delavko ali delavcem!

Rehabilitacija in vrnitev na delo po raku

- **pozitivna naravnost in razumevanje delodajalcev sta ključna**
- **MSP potrebujejo pomoč:**
  - pomanjkljive informacije in viri za programe vrnitve na delo
  - manj alternativnih delovnih mest in nalog
  - družinsko vzdušje: bolj podporno okolje
- **delo je treba oceniti zgodaj – v zgodnji fazi diagnoze in postopka zdravljenja**
- **ne samo osredotočanje na vrnitev na delo, ampak tudi na ostajanje na delu, ko se delavka ali delavec vrne**
- **ni programov za vrnitev na delo po poklicnem ali z delom povezanim raku**
- **na vrnitev na delo vplivajo razmere v državi, zlasti dolžina plačane odsotnosti z dela zaradi bolezni**
- **možnost dela s krajšim delovnim časom?**

<https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/rehabilitation-and-return-work-after-cancer-instruments-and/view>

Raziskava o izpostavljenosti delavk in delavcev dejavnikom tveganja za nastanek raka

- telefonsko anketiranje delavk in delavcev
- standardizirani vprašalnik z moduli, prilagojenimi širokemu naboru del (več kot 50)
- predlaga seznam dejavnikov tveganja za nastanek raka, ki jih je mogoče oceniti in zadevajo ženske in moške zaposlitve (vklj. s sevanjem in nočnim delom)
- pilotna vaja v izbranih državah članicah EU (6–8)
- obsega poklice in sektorje, kjer prevladujejo ženske, in obratno
- več možnih stanj izpostavljenosti osebe

- **2019: strokovni sestanek**
  - izbiranje držav, sektorjev, dejavnikov tveganja za nastanek raka ...
- **2020: pripravljalo delo**
- **2021–2022: razvoj in izvedba raziskave**
- **2023: objave prvih izsledkov**

Pregled varnosti in zdravja pri delu: kostno-mišična obolenja (KMO)

EU-OSHA zagotavlja celotno analizo obolevnosti, vzrokov in stroškov KMO. Kulturo pozitivnega preprečevanja spodbuja tako, da prepoznava najučinkovitejše pripomočke, intervencije, smernice in orodja ter jih deli z drugimi deležniki in jih tako osvešča o slednjih.

Raziskava se je začela leta 2018 in bo zagotovila podatke o KMO za kampanjo Zdrava delovna mesta 2020–2022.

▪ Področja delovanja in sorodni projekti:

- vključitev KMO v izobraževanje
- pregled raziskav, politik in praks
- delo s kroničnimi KMO
- daljše statične drže in obolenja spodnjih okončin
- sodelovalna ergonomija za preprečevanje KMO
- zbirka pripomočkov o KMO
- raznolikost delovne sile in KMO
- obolevnost, stroški and demografski podatki o KMO v Evropi
- izobraževalni viri za delovna mesta – NAPO-filmi

Zdrava delovna mesta 2020–2022: kostno-mišična obolenja (KMO)

- zdrava delovna mesta zmanjšajo obremenitve
- **šest glavnih sporočil kampanje:**
  1. KMO je mogoče preprečiti in obvladovati (krovno sporočilo kampanje).
  2. Preprečevalni ukrepi so lahko preprosti in poceni.
  3. Zgodnja intervencija in rehabilitacija delavk in delavcev s KMO je mogoča, potrebna in zaželena.
  4. Pomembno je ostati telesno dejaven – tudi v času kostno-mišičnih bolečin.
  5. Na KMO lahko vplivajo psihosocialna tveganja, zato je KMO in psihosocialna tveganja smiselno obravnavati skupaj.
  6. Spodbujati je treba dobro zdravje mišično-skeletnega sistema pri prihodnjih generacijah delavk in delavcev.
- **ta kampanja bo temeljila na izsledkih in rezultatih pregleda varnosti in zdravja pri delu z vidika KMO (2018–2020)**
- **kampanja Zdrava delovna mesta se bo začela v oktobru 2020 – zaključno zasedanje bo v novembru 2022**

Integracija načela enakosti spolov

Razvoj orodij za ocenjevanje tveganj

Including gender issues in risk assessment

Continuous efforts are needed to improve the working conditions of both women and men. However, taking a 'gender-neutral' approach to risk assessment and prevention can lead to risks to female workers being underestimated or even ignored altogether. When we think about hazards at work, we are more likely to think of men working in high accident risk areas such as a building site or a fishing vessel than of women working in health and social care or in new areas such as call centres. A careful examination of

real work circumstances shows that both women and men can face significant risks at work. In addition, making jobs easier for women will make them easier for men too. So it is important to include gender issues in workplace risk assessments, and 'mainstreaming' gender issues into risk prevention is now an objective of the European Community (5). Table shows some examples of hazards and risks found in female-dominated work areas.

Table 1. Examples of hazards and risks found in female-dominated work

Work area	Risk factors and health problems include:	Physical	Chemical	Psychosocial
Healthcare	Infectious diseases, e.g. tuberculosis, respiratory etc.	Manual handling and strenuous postures: long time	Cleaning, disinfecting and disinfecting agents, drugs, anaesthetic gases	Workload: demanding work of shift and night work, on-line from clients, and the public
Musery work	Infectious diseases, e.g. particularly respiratory	Manual handling, strenuous postures		Workload: work
Cleaning	Infectious diseases, dermatitis	Manual handling, strenuous postures: lift and fall; wet hands	Cleaning agents	Workload: hours of overtime, e.g. if working in isolation or late
Food production	Infectious diseases, e.g. animal borne and from raw meat, spores, organic dusts	Repetitive movements, e.g. in packing jobs or slaughterhouses, knife wounds, cold temperatures, noise	Food products: sterilising agents: wetting sprays and additives	Stress associated with repetitive assembly line work
Catering and retail work	Dermatitis	Manual handling: spillage of droplets, cuts from knives and burners, slips and falls, heat, cleaning agents	Passive smoking, cleaning agents	Stress from hectic work, dealing with the public, workload and harassment
Textiles and clothing	Organic dusts	Wet, repetitive movements and awkward postures: needle injuries	Dyes and other chemicals, including formaldehyde in permanent press and stain removal solvents, dust	Stress associated with repetitive assembly line work
Laundries	Infected from, e.g. in bag jobs	Manual handling and strenuous postures: heat	Dye cleaning solvents	Stress associated with repetitive and fast pace work
Ceramics sector		Repetitive movements: manual handling	Glass, lead, silica dust	Stress associated with repetitive assembly line work
'Light' manufacturing		Repetitive movements, e.g. in assembly work: awkward postures: manual handling	Chemicals in microelectronics	Stress associated with repetitive assembly line work
Call centres	Voice problems associated with talking: awkward postures: excessive sitting		Floor: indoor air quality	Stress associated with dealing with clients, pace of work and repetitive work
Education	Infectious diseases, e.g. respiratory, measles	Prolonged standing: voice problems	Floor: indoor air quality	Workload: demanding work, no breaks
Handwriting		Strenuous postures, repetitive movements, prolonged standing, neck muscle: cuts	Chemical sprays, dyes, etc.	Stress associated with dealing with clients: fast paced work
clerical work		Repetitive movements, awkward postures, fatigue from sitting	Floor: indoor air quality: photocopier fumes	Stress, e.g. associated with lack of control over work, frequent interruptions, monotonous work
Agriculture	Infectious diseases, e.g. animal borne and from raw meat, spores, organic dusts	Manual handling, strenuous postures: awkward work equipment and protective clothing: hot, cold, wet conditions	Herbicides	

- integracija načela enakosti spolov pomeni zagotoviti, da so v vse dejavnosti varnosti in zdravja pri delu vključene ženske in moški, in opraviti »preverjanje vključenosti spolov«
- EU-OSHA Factsheet 43 zagotavlja osnovno izhodišče:
  - ne domnevajte, kdo je ogrožen
  - vključite ženska dela in se posvetujte z ženskami
  - opazujte dejanska stanja na delovnih mestih
  - delo in opremo povežite z ustreznimi zaposlenimi
  - vključite celostni pristop
- primere praktičnih orodij in njihove uporabe je treba deliti z drugimi

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/43/view>
<http://osha.europa.eu>

Oglejte si, katera dela ženske dejansko opravljajo!

[schneider\(a\)osha.europa.eu](mailto:schneider(a)osha.europa.eu)

